

Nr 13.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft tre inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen

likalydande motionerna nr 94 i första kammaren av herr *Andersson, Bertil*, och herr *Mossberger* samt nr 125 i andra kammaren av herrar *Netzén* och *Persson* i Appuna, och

motionen nr 296 i andra kammaren av herr *Eriksson* i Sandby.

I motionerna I: 94 och II: 125 har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan ändring i lagen om försäkring mot yrkessjukdomar att även yttlig trichofyti måtte räknas som yrkessjukdom i lagens mening».

I motionen II: 296 har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att utredning företages i syfte att få i motionen angivna sjukdom upptagen i förteckningen om ersättningsberättigade sjukdomar enligt lagen om yrkessjukdomar.

Beträffande de skäl, som, utöver vad nedan anföres, av motionärerna åberopats till stöd för dessa yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar antogs av 1929 års riksdag och utfärdades den 14 juni 1929 (nr 131). Ändringar i densamma ha vidtagits genom lagar den 12 september 1930 (nr 335), den 26 juni 1936 (nr 384), den 3 juni 1938 (nr 211), den 19 maj 1944 (nr 226), den 6 maj 1949 (nr 187) och den 5 maj 1950 (nr 166).

Lagen är anknuten till lagen om försäkring för olycksfall i arbete på det sättet, att var och en som enligt olycksfallsförsäkringslagen är försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbete även skall anses vara försäkrad för vissa närmare angivna yrkessjukdomar. Ersättning i anledning av dylik sjukdom utgår enligt i huvudsak samma grunder som för olycksfall i arbete. Lagen är tillämplig dels å yrkessjukdom, som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av vissa i lagen uppräknade giftiga ämnen eller viss strålning, och dels å vissa andra sjukdomar, som äro särskilt angivna i lagen, där sjukdomarna uteslutande eller till övervägande del förorsakats av den försäkrades arbete. Däremot innehåller lagen icke någon allmän bestämmelse om rätt till ersättning vid sjukdom, som förorsakats av den försäkrades arbete.

Såsom yrkessjukdom omfattad av försäkringen skall, där sjukdomen utslutande eller till övervägande del förorsakats av den försäkrades arbete, jämlikt § 1 anses bl. a. djup trichofyti samt dammlunga, framkallad genom inverkan av oorganiskt ämne. Såsom ersättningsberättigade sjukdomar upptagas varken ytlig trichofyti eller dammlunga, framkallad genom inverkan av organiskt ämne.

Vad sjukdomen *ytlig trichofyti* beträffar må här nämnas, att 1942 års riksdag i skrivelse nr 150 anhöll, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning i frågan, om och i vad mån sådana *smittsamma sjukdomar, som kunna överföras från djur till människor*, böra inbegripas under lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Den av riksdagen begärda utredningen verkställdes enligt lämnat uppdrag av riksförsäkringsanstalten i samråd med medicinalstyrelsen och statens institut för folkhälsan, vilka den 26 mars 1943 i ärendet avgävo utlåtande.

I proposition nr 50 till 1944 års riksdag med förslag till ändringar i förevarande lag återgavs bland annat följande i utlåtandet gjorda uttalande.

Även i fråga om denna grupp av sjukdomar bör den regeln vidhållas, att i lagen endast sådana sjukdomar medtagas, vilkas uppkomst utan större svårigheter kan ledas tillbaka till arbetet eller därmed sammanhängande förhållanden. På grund härav kunna infektionssjukdomar endast undantagsvis komma i fråga, nämligen då arbetet medfört en påtagligt större smittfara än den som människor i allmänhet äro utsatta för. Ur denna synpunkt spelar sättet för smittans överförande en väsentlig roll. Vidare bör hänsyn tagas till i vilken utsträckning de ifrågasvarande sjukdomarna förekomma i vårt land och vilka slag av yrkesarbete som medföra särskild fara i detta hänseende.

Från dessa utgångspunkter och med hänsyn till den närmare utredning som förebragts ha ämbetsverken och institutet ansett sig kunna förorda, att såsom ersättningsberättigande yrkessjukdomar i lagen införas: mul- och klövsjuka, djup trichofyti, erysipeloid, rots och undulantfeber, sistnämnda sjukdom under förutsättning att arbetet består i vård och skötsel av husdjur eller i slakteriverksamhet. I fråga om vissa andra sjukdomar, som varit under övervägande, har däremot tillräckligt underlag för deras upptagande i yrkessjukdomsförsäkringslagen icke befunnits föreligga. Detta gäller sjukdomarna ringorm (= ytlig trichofyti), skabb, Weils sjukdom, bovin tuberkulos och tularemi.

I samma proposition fanns jämväl återgivet följande av professorn i dermatologi och syfilidologi vid karolinska institutet S. Hellerström i samband med den ifrågasatta lagändringen avgivna yttrande.

Trichofytia är en smittsam hudsjukdom, vilken förekommer såväl hos människor som hos många djurarter och som orsakas av flera olika arter svampar och överföres vid beröring. Svamparna växa i och angripa i första hand överhuden (epidermis) och dess bildningar (hår och naglar) således den friska och oskadda huden även om de stundom, och detta är ofta fallet med flera av de arter, som överföras från våra husdjur till män-

niskan, kunna framkalla mera djupgående inflammationer (*trichophytia profunda*). Den ytliga trichofytin är mången gång mycket svår och ibland omöjlig att säkert avskilja från vanligt eczem och den orsakas i övervägande antalet fall av från människan själv stammande svampar (*humana svamparter*). Den djupa trichofytin med sin s. k. Kreion celsiibildning (djupgående bödliknande inflammationer) är relativt lättdiagnostiserbar och orsakas oftast av sådana svamparter, vilka överföras från djur till människa (*animala svamparter*). Hos husdjuren är trichofytin i stort tämligen diagnostiserbar. Härtill kommer slutligen att det som regel egentligen endast är den djupa trichofytin, som åsamkar den sjuke arbetsoförmåga. I det enstaka fallet bör påvisande i direktprov eller vid odling av svamp hos såväl människan som husdjuret i fråga i görligaste mån ske för att ersättning skall kunna utgå. Utförd hudprovning med trichofytin bör föreligga. Enär lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar bör avse endast sådana sjukdomar, vilkas uppkomst utan större svårighet kunna ledas tillbaka till arbetet eller därmed sammanhängande förhållanden, och nödvändigt är, att försäkringen begränsas till sådana yrkessjukdomar, som i regel tydligt kunna skiljas från andra åkommor, kan enligt mitt förmenande endast den djupa trichofytin (*trichophytia profunda*) komma i fråga bland de egentliga hudsjukdomarna.

Vad åter angår sjukdomen *tröskdammlunga* (*Pneumonofungiosis*) skall här endast anmärkas följande.

I proposition nr 112 till 1950 års riksdag föreslogs, att lagens tillämplighetsområde skulle utvidgas att omfatta sjukdomen dammlunga, även om den framkallats av andra oorganiska ämnen än stendamm.

I propositionen uttalade *föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, i anledning av ett av medicinalstyrelsen under remissbehandlingen av förslaget väckt förslag, att under försäkringen inordna även av metalloiddamm orsakade fall av dammlunga.

Jag delar den uppfattningen att man i detta hänseende icke bör begränsa sig till sjukdomar, som framkallats genom inverkan av hårdmetalldamm. Å andra sidan torde det icke vara förenligt med den nuvarande lagens principståndpunkt att utan inskränkning medtaga damm från varje legering eller förening av metall eller metalloïd. Under en sådan bestämning skulle inbegripas damm från de flesta ämnen, såväl oorganiska som organiska, vilka sistnämnda ju äro föreningar av metalloïden kol. Och vad de organiska ämnena beträffar kan damm därav alstra lungsjukdomar, som ej behöva ha något samband med vederbörandes arbetsförhållanden. Jag har under hand inhämtat, att medicinalstyrelsen med sitt förslag i denna del ej heller tänkt sig en dylik vidsträckt tillämpning och ej avsett att till försäkringen hänföra lungsjukdom, orsakad av damm av organiska ämnen. Beträffande de av oorganiska ämnen framkallade fallen av dammlunga torde det förhålla sig så, att de kunna tillräckligt tydligt skiljas från andra lungsjukdomar; och svårigheter lära icke föreligga att i förekommande fall fastställa sambandet mellan sjukdom och arbete.

Inom *socialvårdskommittén* pågår för närvarande utredning angående översyn av den sociala olycksfallsförsäkringen. Enligt 1951 års riksdagsberättelse avser kommittén att slutföra sitt arbete under första halvåret 1951.

Utskottet. I motionerna I: 94 och II: 125 föreslås under åberopande av bl. a. ett i motionerna återgivet, av docenten, överläkaren B. Bäfverstedt till försäkringsrådet i anledning av ett där anhängigt mål avgivet utlåtande, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan ändring i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar, att även yttlig trichofyti måtte anses såsom ersättningsbar sjukdom.

I motionen II: 296 åter anhålles, under åberopande av en i motionen refererad, av överläkaren E. Törnell vid sammanträde med Tuberkulosläkareföreningen den 21 mars 1945 lämnad redogörelse, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att utredning företages i syfte att få sjukdomen tröskdammlunga (pneumonofungiosis) upptagen såsom ersättningsbar sjukdom enligt nyssnämnda lag.

Med hänsyn till de skäl, som i motionerna anförts, finner utskottet ifrågasvarande spörsmål böra beaktas. Som den ovan lämnade redogörelsen giver vid handen pågår emellertid inom socialvårdskommittén utredning rörande översyn av den sociala olycksfallsförsäkringen, och beräknar kommittén att avgiva betänkande i detta ämne under första halvåret 1951. Enligt vad utskottet inhämtat kommer kommittén härvid att överväga huruvida de i motionerna angivna sjukdomarna böra omfattas av yrkessjukdomsförsäkringen. Utskottet finner med hänsyn härtill någon framställning till Kungl. Maj:t i anledning av förevarande motioner icke erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att motionerna I: 94 och II: 125 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

B. att motionen II: 296 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 februari 1951.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Forslund, Hallagård, Sten, Wistrand, Sunne, Nils Elowsson och Bengtson;

från andra kammaren: herr Hellbacken, fru Johansson i Norrköping, herr Hagård, fröken Höjer*, herrar Lundberg, Carlsson i Bakeröd, Odhe och Wiklund* i Stockholm.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.